

Lesbrief 14 – Het labirint van Chartres

Jaar 1

Laurence Freeman

Als je de grote 13e eeuwse kathedraal van Chartres (Frankrijk) door de deur aan de westelijke kant binnenkomt, bemerk je dat je naar en in het pelgrimslabirint wandelt. Het labirint is in zwarte steen op de vloer van het schip van de kathedraal uitgewerkt, onder het Rozetraam waarvan het exact dezelfde diameter heeft. In de middeleeuwen maakten arme pelgrims, die niet in staat waren om naar Jeruzalem te gaan, in hun eigen kathedraal een symbolische pelgrimstocht op hun knieën door de bochten en kronkels van het labirint heen. In Chartres, zoals in veel Europese kathedralen waar destijds gelijksoortige patronen gevonden werden, kreeg deze spirituele mandala een grote betekenis voor de lekendevotie. Vele generaties ervoeren de vreugde, na veel aarzelingen en twijfels, van het bereiken van hun bestemming in het centrum van het labirint.

Als je het diagram van het labirint met je vinger volgt, begin je te begrijpen waarom John Main de meditatie niet louter als een manier van bidden zag maar als een pelgrimstocht en een manier van leven. De reis van ons leven wordt verlicht wanneer we de pelgrimstocht van het labirint met toewijding maken, net als bij mediteren. Alle bochten en keerpunten van het labirint helpen om te verklaren hoe onze periodes van *acedia* (lusteloosheid) en *apatheia* (gelijkmoedigheid) bij onze meditatie passen in het perspectief van het totale patroon van de reis.

We beginnen bij het begin. Iedere menselijke reis, zelfs een spirituele die tijd en plaats overstijgt, heeft een duidelijk bepaald begin. Zelfs in het begin zijn we niet ver van het centrum, maar moeten we de reis toch maken, moeten we een proces van realisatie en zelfontdekking doormaken, voordat we beseffen dat we ons - in feite - reeds en altijd al in het centrum bevinden. Bij de start lijkt het alsof we recht op het centrum kunnen afgaan, maar al snel stoten we op terugkerende patronen of lussen en bochten die ons geloof op de proef stellen en verdiepen. Zij kunnen het doen lijken of we niet vooruitgaan, alsof we terugkeren; en na jaren van meditatie kunnen we denken dat we geen enkele vordering hebben gemaakt - behalve een dieper wordend geloof, wat de eigenlijke betekenis is van spirituele groei. Dit zelfde geloof laat ons dan zien dat de bochten en wendingen tijdens onze reis geen ingewikkelde manier van God is om onze reis moeilijker te maken, maar dat dit Zijn manier is, als een wijze leraar vol mededogen, om de knopen van ons hart los te maken.

Het labyrint laat ons zien dat het wijs is om niet te proberen onze vooruitgang te meten: juist omdat de reis niet lineair of rationeel is maar cyclisch, zoals de spiraal van een veer, en spiritueel. Het enig belangrijke is het vertrouwen in het weten dat we onderweg zijn. De weg naar het centrum is smal, maar hij leidt wel naar de bron van het leven. Aan de bron is het leven eeuwig. We hoeven alleen maar op de weg te blijven. Als we proberen om bedrog te plegen door van de plaats waar we zijn over te willen springen naar de plaats waar we willen zijn, zonder de weg te gaan die we moeten gaan, dan raken we verdwaald en verward. Maar we kunnen vanaf elk punt weer opnieuw beginnen. Het altijd aanwezige mededogen van God wordt vooral ervaren in de bestendigheid van de weg en in de uiteindelijke ontdekking, in het centrum, van de betekenis van de reis die we hebben gemaakt. Wij hoeven alleen maar in vertrouwen voorwaarts te blijven gaan. Wie zoekt, zal vinden.

Meditatie is een weg. Het is eerder een weg van ervaring dan van gedachten of verbeelding. Zelfs een symbool als het labyrint toont dit aan. Een symbool als dit pelgrims-labyrint van Chartres, hoewel rijk aan betekenis, kan slechts werkelijk begrepen worden wanneer het wordt gezien als een verwijzing naar datgene wat voorbij elk symbool ligt. Kijken naar een tekening van het labyrint en met je vinger een spoor trekken naar het centrum is heel wat anders dan het werkelijk vooruit schuifelen op je knieën. Hoe verschillend is dan ook de dagelijkse beoefening van meditatie vergeleken met het lezen of spreken erover.